

Küsimus

Kas kasutada **uneaegse hingamishäire küsimustikku** või **mitte**, et diagnoosida **unetustkõigil unetuse kahtlusega patsientidel**?

<p>SIHTRÜHM: kõigil unetuse kahtlusega patsientidel</p> <p>SEKKUMINE: uneaegse hingamishäire küsimustikku</p> <p>VÕRDLUS: mitte</p> <p>PURPOSE OF THE TEST:</p> <p>ROLE OF THE TEST:</p> <p>SEOTUD RAVIVIISID:</p> <p>EELDATAVAD TULEMUSNÄITAJAD:</p> <p>OLUKORD:</p> <p>PERSPEKTIIV:</p> <p>ALARÜHMAD:</p>	<p>TAUST: Uneaegse hingamishäire küsimustikud ei ole esmane valik unetuse diagnoosimisel. Euroopa 2017 aasta ravijuhendis tuuakse välja, et kahe või mitme unehäire koosesinemine on sage, eriti insomniat ja unepnoe (<i>COMISA co-morbid insomnia and sleep apnoea</i>). Ka teistes kasutatud ravijuhendites rõhutatakse, et oluline on hinnata patsienti ka teiste unehäirete suhtes ja vajadusel kasutada spetsiifilist küsimustikku diagnoosi täpsustamiseks.</p>
---	---

Hinnang

OTSUS	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVALD KVALITEEDID
<p>Kas probleem on prioriteetne?</p> <p>☐ Ei</p> <p>☐ pigem ei</p> <p>☒ pigem jah</p> <p>☐ jah</p> <p>☐ varieerub</p> <p>☐ ei oska öelda</p>	<p>Ravijuhendites otseselt ei käsitleta uneaegse hingamishäire küsimustike kasulikkust unetuse diagnoosimisel.</p> <p>AASM 2008 Lisaks muudele diagnostika meetoditele soovitatakse alati kasutada Epworth unisuse skaalat, et välja selgitada päevase unisusega patsiendid ja teised unisust põhjustavad seisundid. Soovitus põhineb: jälgimisuuring aastast 1993 Hauri PJ. Consulting about insomnia: a method and some preliminary data Sleep. 1993 Jun;16(4):344-50.</p> <p>Hispaania 2009 Skaalad ja küsimustikud ei ole mõeldud patsientide massiliseks skriinimiseks esmatasandil ja need ei asenda kunagi kliinilist intervjuud. Ravijuhendis on mainitud 4 skaalat, mis võiksid esmatasandil kasulikud olla, sealhulgas ka Epworthi unisuse skaala kuid sellekohast soovitusi ei ole.</p> <p>Viide:</p>	<p>Tõendusmaterjal on madala kvaliteediga. Otsisnuga ei tulnud välja ühtegi küsimusele vastavat süstemaatilist analüüsi ega üksikuuringut.</p> <p>Ravijuhendites üldiselt sellekohaseid soovitusi ei ole, osades on ainult tekstis mainitud ja põhinevad üksikuuringutel. Euroopa 2017 aasta ravijuhendis on kaudne viide, mis põhineb ülevaateartiklil (Sweetman)</p>

Johns MW. A new method for measuring daytime sleepiness: the Epworth sleepiness scale. *Sleep*. 1991; 14:540-545

Kanada 2015

Uneaegse hingamishäire küsimustikest insomniat diagnoosimise seisukohast ei räägita. Soovitatakse kindlaks teha kas insomniat on primaarne või põhjustatud muust haigusest või unehäirest.

Ravijuhendis soovitatakse alati unetusega patsienti hinnata uneaegse hingamishäire suhtes, kasutades StopBang küsimustikku

Euroopa 2017

Uneaegse hingamishäire küsimustikke ei käsitleta aga mainitakse, et on oluline hinnata ka teiste unehäirete suhtes, eriti uneaegse unetuse suhtes, mis esineb sageli koos unetusega. Ravijuhendis viidatakse Sweetman jt 2017 aasta ülevaateartiklile, kus hinnatakse insomniat ja uneaegse unetuse koosinemist (*COMISA co-morbid insomnia and sleep apnoea*) sageduseks sõltuvalt populatsioonist: näiteks 39-58% eelnevalt diagnoositud uneaegse unetusega patsientidel; sõjaväelastel 61-81%; raviresistentse insomniat patsientidel 75-78%. Diagnoosimisel võib abi olla küsimustikest, mis hindavad mõlema unehäire sümptomeid, nt *Sleep Symptom Checklist*. *Sleep Disorders Symptom Checklist (SDS-CL)-17* töötati välja 6 unehäire skriinimiseks - insomniat, obstruktiivne uneaegse unetuse, rahutute jalgade sündroom, uneaegse unetuse rütmi häired, narkolepsia, parasomniad. Uuringus osales 694 patsienti, ühelgi ei diagnoositud uneaegse unetuse rütmi häiret ega parasomniat.

	Cut-off	Sensitiivsus	Spetsiifilisus	AUC (95% CI)
Insomniat	5	0.70	0.64	0.72(0.69-0.76)
OSA	3	0.74	0.67	0.76(0.72-0.80)
RLS	3	0.75	0.80	0.88(0.83-0.93)
Narkolepsia	1	0.88	0.68	0.79(0.65-0.93)

SDS-CL-25 -eelmise täiendatud versioon, valideerimine alles käib (vt lisa). Küsimustikuga on võimalik hinnata 13 unehäiret: insomniat, varajase unefaasi sündroom (*advanced sleep phase syndrome ASPS*), hilise unefaasi sündroom (*delayed sleep phase syndrome DSPS*), obstruktiivne uneaegse unetuse (OSA), RLS/PLMD, narkolepsia, *nighmare disorder*, *night terror disorder*, *REM sleep behavior disorder*, *sleep related TMJ*, *sleep insufficiency disorder*, *swifwork sleep disorder*, *EDS not otherwise specified*.

Viited:

- *Developing a successful treatment for co-morbid insomnia and sleep apnoea* Alexander M. Sweetman, Leon C. Lack, Peter G. Catcheside, Nick A. Antic, Ching Li Chai-Coetzer, Simon S. Smith, James A. Douglas, R. Doug McEvoy *Sleep Medicine Reviews* 33 (2017) 28e38
- *Introducing the Sleep Disorders Symptom Checklist-25: A Primary Care Friendly and Comprehensive Screener for Sleep Disorders* Karen J. Klingman, PhD, RN, Carla R. Jungquist, PhD, FNP-BC2, Michael L. Perlis, PhD *Sleep Med Res* > Volume 8(1); 2017 > Article Original Article *Sleep Med Res* 2017; 8(1): 17-25

Kui täpne on test?

TESTI TÄPSUS	☐ Väga ebatäpne ☐ Ebatäpne ☐ Täpne ☐ Väga täpne ☐ varieerub ☒ ei oska öelda		
SOOVITUD MÕJU	Kui suured on eeldatavad soovitud toimed? ☐ tühine ☐ Väike ☐ keskmiselt ☐ Suur ☐ varieerub ☒ ei oska öelda		
SOOVIMATU MÕJU	Kui suur on eeldatav soovimatu mõju? ☐ Suur ☐ keskmiselt ☒ Väike ☐ tühine ☐ varieerub ☐ ei oska öelda		
TÄPSUSE IDATIIS	Kui kindel võib olla testi täpsusetõendatuses? ☐ üldse mitte ☐ vähesel määral ☐ keskmiselt		

TESTI TÕEN	☐ väga ☒ Kaasatud uuringud puuduvad		
TESTI MÕJU TÕENDATUSE KINDLUS	<p>Kui kindel võib olla kriitiliste või oluliste otsuste hüvede, kõrvaltoimete või testikoormuse tõendatuses?</p> ☐ üldse mitte ☐ vähesel määral ☐ keskmiselt ☐ väga ☒ Kaasatud uuringud puuduvad		
RAVI MÕJU TÕENDATUSE KINDLUS	<p>What is the overall certainty of the evidence of effects of the management that is guided by the test results?</p> ☐ üldse mitte ☐ vähesel määral ☐ keskmiselt ☐ väga ☒ Kaasatud uuringud puuduvad		
KUI KINDEL VOIB OLLA TESTI TULEMUSTE / RAVI MÕJU TÕENDATUSES	<p>Kui kindel on seos testi tulemuste ja raviotsuste vahel?</p> ☐ üldse mitte ☐ vähesel määral ☐ keskmiselt ☐ väga ☒ Kaasatud uuringud puuduvad		

TOIMETE KINDLUS	<p>Kui kindel võib kokkuvõttes olla testi mõju tõendatuses?</p> <p>☐ üldse mitte</p> <p>☐ vähesel määral</p> <p>☐ keskmiselt</p> <p>☐ väga</p> <p>☒ Kaasatud uuringud puuduvad</p>		
VÄÄRTUSHINNANGUD	<p>Kui ebakindel või varieeruv on see, kuivõrd inimesed peamisi tulemusnäitajaid väärtustavad?</p> <p>☐ Oluline ebakindlus või varieeruvus</p> <p>☒ Võimalik oluline ebakindlus või varieeruvus</p> <p>☐ Oluline ebakindlus või varieeruvus tõenäoliselt puudub</p> <p>☐ Oluline ebakindlus või varieeruvus puudub</p>		
MÕJUDE TASAKAAL	<p>Kas soovitud ja soovimatu mõju vahekord soosib sekkumist või võrdlus(tegevus)t?</p> <p>☐ Soosib võrdlust</p> <p>☐ Pigem soosib võrdlust</p> <p>☐ Ei soosi sekkumist ega võrdlust</p> <p>☐ Pigem soosib sekkumist</p> <p>☐ Soosib sekkumist</p> <p>☐ varieerub</p> <p>☒ ei oska öelda</p>		
D	<p>Kui suur on ressursside vajadus (kulud)?</p>		

VAJAMINEVAD RESSURSI	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Suur kulu ☐ Keskmised kulud ☒ Mittearvestatav kulu ja sääst ☐ Keskmise sääst ☐ Suur sääst ☐ varieerub ☐ ei oska öelda 		
VAJAMINEVATE RESSURSSIDE TÕENDATILISE KINDLUS	<p>Milline on ressursivajaduse (kulude) tõendusmaterjali kindlus?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ üldse mitte ☐ vähesel määral ☐ keskmiselt ☐ väga ☒ Kaasatud uuringud puuduvad 		
KULUTÕHUSUS	<p>Kas sekkumise kulutõhusus soosib sekkumist või võrdlust?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Näitab võrdluse paremust ☐ Arvatavasti näitab võrdluse paremust ☐ Ei soosi sekkumist ega võrdlust ☐ Pigem soosib sekkumist ☐ Soosib sekkumist ☐ varieerub ☒ Kaasatud uuringud puuduvad 		
	<p>Kas keegi (patsientide rühm) jääks ebavõrdsesse seisu? Kui suur (milline) oleks selle mõju?</p>		

VÕRDESED VÕIMALUSED	☐ vähendab võrdsust ☐ tõenäoliselt vähendab võrdsust ☐ tõenäoliselt ei mõjuta võrdsust ☐ tõenäoliselt suurendab võrdsust ☐ suurendab võrdsust ☐ varieerub ☒ ei oska öelda		
VASTUVÕETAVUS	Kas sekkumine on huvitatud osapooltele vastuvõetav? ☐ Ei ☐ pigem ei ☒ pigem jah ☐ jah ☐ varieerub ☐ ei oska öelda		
TEOSTATAVUS	Kas sekkumine on teostatav? ☐ Ei ☐ pigem ei ☒ pigem jah ☐ jah ☐ varieerub ☐ ei oska öelda		

Otsuste kokkuvõte

	OTSUS	JÄRELDUSED
--	-------	------------

PROBLEEM	Ei	pigem ei	pigem jah	jah		varieerub	ei oska öelda	
TESTI TÄPSUS	Väga ebatäpne	Ebatäpne	Täpne	Väga täpne		varieerub	ei oska öelda	
SOOVITUD MÕJU	tühine	Väike	keskmiselt	Suur		varieerub	ei oska öelda	
SOOVIMATU MÕJU	Suur	keskmiselt	Väike	tühine		varieerub	ei oska öelda	
TESTI TÄPSUSE TÕENDATUS	üldse mitte	vähesel määral	keskmiselt	väga			Kaasatud uuringud puuduvad	
TESTI MÕJU TÕENDATUSE KINDLUS	üldse mitte	vähesel määral	keskmiselt	väga			Kaasatud uuringud puuduvad	
RAVI MÕJU TÕENDATUSE KINDLUS	üldse mitte	vähesel määral	keskmiselt	väga			Kaasatud uuringud puuduvad	
KUI KINDEL VÕIB OLLA TESTI TULEMUSTE / RAVI MÕJU TÕENDATUSES	üldse mitte	vähesel määral	keskmiselt	väga			Kaasatud uuringud puuduvad	
TOIMETE KINDLUS	üldse mitte	vähesel määral	keskmiselt	väga			Kaasatud uuringud puuduvad	
VÄÄRTUSHINNANGUD	Oluline ebakindlus või varieeruvus	Võimalik oluline ebakindlus või varieeruvus	Oluline ebakindlus või varieeruvus tõenäoliselt puudub	Oluline ebakindlus või varieeruvus puudub				
MÕJUDE TASAKAAL	Soosib võrdlust	Pigem soosib võrdlust	Ei soosi sekkumist ega võrdlust	Pigem soosib sekkumist	Soosib sekkumist	varieerub	ei oska öelda	
VAJAMINEVAD RESSURSID	Suur kulu	Keskmisel kulud	Mittearvestatav kulu ja sääst	Keskmine sääst	Suur sääst	varieerub	ei oska öelda	
VAJAMINEVATE RESSURSSIDE TÕENDATUSE KINDLUS	üldse mitte	vähesel määral	keskmiselt	väga			Kaasatud uuringud puuduvad	
KULUTÕHUSUS	Näitab võrdluse paremust	Arvatavasti näitab võrdluse paremust	Ei soosi sekkumist ega võrdlust	Pigem soosib sekkumist	Soosib sekkumist	varieerub	Kaasatud uuringud puuduvad	

VÕRDESED VÕIMALUSED	vähendab võrdsust	tõenäoliselt vähendab võrdsust	tõenäoliselt ei mõjuta võrdsust	tõenäoliselt suurendab võrdsust	suurendab võrdsust	varieerub	ei oska öelda	
VASTUVÕETAVUS	Ei	pigem ei	pigem jah	jah		varieerub	ei oska öelda	
TEOSTATAVUS	Ei	pigem ei	pigem jah	jah		varieerub	ei oska öelda	

Järeldused

Kas kasutada uneaegse hingamishäire küsimustikku või mitte, et diagnoosida unetust kõigil unetuse kahtlusega patsientidel?

SOOVITUSE LIIK	Eelistada alternatiivi ☒	Soovitame sekkumist mitte kasutada või kasutada alternatiivi ☐	Kasutada kas sekkumist või alternatiivi ☐	Pigem eelistada sekkumist ☐	Eelistada sekkumist ☐
SOOVITUS	Unetuse kahtlusega patsientidel uneaegse hingamishäire küsimustikku kasutada/mitte kasutada				
PÕHJENDUS	Puudub tõendusmaterjal, et rutiinne uneaegse hingamishäire küsimustiku kasutamine esmatasandil aitaks diagnoosida insomniat. Oluline on hinnata patsiente võimalike kaasuvate unehäirete suhtes ja siis diagnoosi täpsustamiseks või kinnitamiseks valida vastav küsimustik				
KAALUTLUSED ALAMRÜHMADE OSAS					
RAKENDUSKAALUTLUSED					
JÄLGIMINE JA HINDAMINE					
EDASISTE/TÄPSUSTAVATE UURINGUTE VAJADUS					